

Handläggare
Jenny Torssander
Telefon: 08-50835653

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 12 november 2024

Svar på skrivelse om SJ:s beslut om att dra in Uppsalapendeln

Skrivelse från Centerpartiet

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Arbetsmarknadsförvaltningen har mottagit en skrivelse med två frågor från Centerpartiet. Frågorna handlar om hur SJ:s nedläggning av Uppsalapendeln påverkar stadens arbetsmarknad, hur pendlingsmönstren ser ut idag och hur många stockholmare som kommer få det svårare med pendlingen.

Det regionägda bolaget Mälardalstrafik meddelade den 24 september 2024 att de utökar antalet avgångar så att turtätheten mellan Stockholm och Uppsala upprätthålls när SJ slutar trafikera sträckan. Det är därför troligt att det inte blir någon större påverkan på stadens arbetsmarknad i dagsläget. Generellt är dock goda pendlingsmöjligheter av betydelse för en väl fungerande arbetsmarknad. Stockholms stads kompetensförsörjning är beroende av inpendling från andra kommuner och regioner, bland annat från Uppsala.

Enligt de senaste uppgifterna från SCB (år 2022) är det runt 3 000 stockholmare som hade ett arbetsställe i Uppsala kommun. Omvänt är det nästan 12 000 uppsalabor som har sin arbetsplats i Stockholms stad. Väl fungerande tågtrafik mellan Stockholm och Uppsala är därför viktigt, både för ett stort antal arbetstagare och för den regionala arbetsmarknaden.

Ärendet

SJ upphör med sin regionaltågstrafik mellan Stockholm och Uppsala från och med den 15 december 2024. Med anledning av det ställer Centerpartiet två frågor till förvaltningen:

1. Hur ser ni att de begränsade kommunikationerna kommer påverka Stockholms arbetsmarknad?

2. Hur ser pendlingsmönstren ut idag och hur många stockholmare kommer att få det svårare med pendlingen?

I skrivelsen beskriver Centerpartiet att Uppsalapendeln är av central betydelse för Mälardalsregionen. Inpendlingen från Uppsala bidrar med produktivitet och tillväxt för Stockholms företag, skriver Centerpartiet. Vidare bidrar stockholmabor som arbetar i Uppsala till stadens skatteunderlag.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens svar

Kompetensbehov och transportinfrastruktur är framför allt regionala ansvarsområden. Arbetsmarknadsförvaltningen baserar därför i huvudsak sitt svar på olika regionala och mellanregionala underlag samt statistik från SCB.

1. Hur ser ni att de begränsade kommunikationerna kommer påverka Stockholms arbetsmarknad?

Efter det att Centerpartiet ställde frågan till förvaltningen kopplat till SJ:s beslut att dra in Uppsalapendeln har Mälardalstrafik meddelat att de kommer att öka antalet avgångar mellan Stockholm och Uppsala.¹ Den planerade ökningen motsvarar antalet avgångar som SJ har idag. Så länge inga andra beslut fattas innebär det att turtätheten på sträckan Stockholm-Uppsala kommer att upprätthållas.

Generellt är goda pendlingsmöjligheter centralt för en väl fungerande arbetsmarknad. En ny rapport från Mälardalsrådet² visar att arbetspendlingen ökar stadigt och att Stockholm-Mälardalsområdet alltmer utvecklas till en sammanhållen arbetsmarknadsregion. Enligt rådet är Stockholm-Uppsala en av de sträckor som särskilt behöver stärkas för att möta behoven. En liknande bedömning gör Region Stockholm i sin regionala utvecklingsplan där det framgår att tågtrafiken i östra mellansverige behöver utvecklas så att regionernas städer länkas samman på ett

¹ Mälardalstrafik 2024-09-24. [Mälardalstrafik utökar sin regionaltågstrafik | Mälardalstrafik \(malardalstrafik.se\)](#) Pressmeddelande.

² Mälardalsrådet 2024-08-15. Arbetspendling i Stockholm-Mälardalsregionen 2022. Rapport.

bättre sätt.³ Även om Mälardalstrafik utökar sina avgångar mellan Uppsala och Stockholm och turtätheten därför inte påverkas, så finns det alltså ett generellt behov av att stärka möjligheterna till tågpendling. Utöver turtäthet är antal tåg som inte ställs in och kommer fram i tid viktiga faktorer för väl fungerande pendlingsmöjligheter.

Stockholms län har ett stort överskott på arbetsplatser, ett överskott som framför allt täcks upp av nettoinpendling, bland annat från Uppsala län.⁴ I den regionala utbildnings- och arbetsmarknadsprognosen för Stockholm framgår att det inte är så vanligt att arbetspendla över länsgränsen bland personer med kortare utbildning.⁵ Branscher med högst andel sysselsatta som pendlar in till Stockholms kommun för jobb är Energi och miljö (57 % av de sysselsatta med arbetsplats i staden), Byggverksamhet (55 %) samt Tillverkning och utvinning (55 %).⁶

Eftersom det inte ser ut att bli färre tågavgångar mellan Uppsala och Stockholm påverkas inte Stockholms arbetsmarknad i nuläget. Vårt att notera är dock att inpendlingen har ökat över tid⁷ och spelar en viktig roll i Stockholms kompetensförsörjning. Goda pendlingsmöjligheter har också betydelse för att få till en effektiv matchning mellan arbetstagare och arbetsgivare. Sammanfattningsvis är transportinfrastrukturer, särskilt pendlingsmöjligheter med tåg, nära sammankopplat med en väl fungerande arbetsmarknad.

2. Hur ser pendlingsmönstren ut idag och hur många stockholmare kommer att få det svårare med pendlingen?

Det är betydligt fler personer som pendlar in till Stockholms stad för att arbeta, jämfört med hur många som pendlar ut från staden till andra kommuner eller regioner.⁸ Pendlingen har ökat över tid, och kvinnor står för den största procentuella pendlingsökningen i Mälardalsregionen.⁹

³ Region Stockholm 2022. Regional utvecklingsplan för stockholmsregionen – RUF5 2050. Rapport.

⁴ Mälardalsrådet 2023. Stockholm-Mälardalregionen 2023. Nuläget och trender. Rapport.

⁵ SCB och Region Stockholm. Regionala utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser. Prognosresultat för länet år 2035.

⁶ Stockholms stad 2024-07-01. Statistik om Stockholm. Förvärsarbetande i Stockholm 2022. Rapport.

⁷ Ibid.

⁸ Stockholms stad 2024-07-01. Statistik om Stockholm. Förvärsarbetande i Stockholm 2022. Årsrapport.

⁹ Mälardalsrådet 2024-08-15. Arbetspendling i Stockholm-Mälardalregionen 2022. Rapport.

År 2022 pendlade nästan 150 000 stockholmare ut från kommunen för att arbeta, de allra flesta av dem till en annan kommun i Stockholms län. Av de som pendlar in till Stockholm bor 80 procent i övriga kommuner i Stockholms län.¹⁰

Frågan från Centerpartiet handlar om pendlingen mellan Stockholm och Uppsala. Arbetsmarknadsförvaltningen har tagit fram statistik ur SCB:s statistikdatabas över antalet sysselsatta som bor i Stockholms kommun och arbetar i Uppsala kommun, och vice versa:

	År 2020	År 2021	År 2022
Bor i Stockholm och arbetar i Uppsala	2 739	2 844	2 964
Bor i Uppsala och arbetar i Stockholm	9 952	11 184	11 825

Källa: Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), SCB. Uppgifterna är hämtade från https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_AM_AM0210_AM0210F/ArRegPend2/ den 7 oktober 2024.

Knappt 3000 stockholmare, ungefär lika många kvinnor som män, arbetar i Uppsala. Det motsvarar ungefär 2 % av alla stockholmare som pendlar ut från kommunen för att arbeta. Vi vet inte hur många av de stockholmare som arbetar i Uppsala som dagligen pendlar till sitt arbete med tåg. Var tionde pendlingsresa har också försvunnit till följd av ett ökat distansarbete.¹¹

Nästan 12 000 uppsalabor (58 % män och 42 % kvinnor) arbetar i Stockholm, vilket innebär att en av tio i Uppsalas förvärvsarbetande befolkning har sin arbetsplats i Stockholms kommun.¹² Till detta tillkommer alla de som pendlar mellan Stockholm och Uppsala men bor, eller arbetar, i någon av kranskommunerna.

Eftersom det i dagsläget ser ut som om turtätheten mellan Stockholm och Uppsala kommer att upprätthållas påverkas troligen inte pendlarna i någon större utsträckning. Samtidigt har antalet som arbetar i Stockholm och bor i Uppsala, och vice versa, ökat över tid. Goda möjligheter till arbetspendling kommer därför fortsatt att vara viktigt för såväl arbetstagare som arbetsgivare.

¹⁰ Stockholms stad 2024-07-01. Statistik om Stockholm. Förvärvsarbetande i Stockholm 2022. Årsrapport.

¹¹ Mälardalsrådet 2023. Stockholm-Mälardalen 2023. Nuläge och trender. Rapport.

¹² Arbetsmarknadsförvaltningens egna beräkningar utifrån årliga uppgifter i SCB:s register Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS).

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör
Arbetsmarknadsförvaltningen

Pernilla Unell
Tf. Utvecklingschef
Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse angående SJ:s beslut om att dra in Uppsalapendeln

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2024-10-23
Pernilla Unell, Tf. Utvecklingschef	2024-10-23